

Enspijk, 21 januari 2026

Aan: CDH Waterschap Rivierenland

Onderwerp: artikel 4.5 vragen wateroverlast Nijmegen West

Geacht college,

Op 16 januari jongstleden sprak ik een aantal bewoners van Hees, Nijmegen West, over de grondwateroverlast die zij sinds enige jaren hebben. Ze beschreven de ontstane situatie als volgt:

Situatie voor verstedelijking:

- o In de negentiende eeuw waterde Hees op natuurlijke wijze/ onder vrij verval af naar de Maas via sloten en watergangen, er was een legger waarin de onderhoudsverplichtingen voor deze watergangen geregeld waren;
- o Toen rond 1926 het Maas-Waalkanaal werd aangelegd, werden twee sifons aangelegd onder het kanaal door om de bestaande afwatering op natuurlijke wijze/ onder vrij verval in stand te houden;

Situatie na verstedelijking:

- o Er werd steeds meer grondwater opgepompt voor drinkwater, voor de papierfabriek en voor andere industrie, maar bijvoorbeeld ook voor het sportfondsenbad dat in 1970 gereed kwam. De grondwaterstand verlaagt hier zodanig door, dat steeds minder sprake is van afwatering via sloten en watergangen;
- o Er kwam steeds meer woningbouw. Sloten en watergangen worden gedempt, overtollig hemelwater via het riool afgevoerd;
- o In de jaren '70 werd het Maas-Waalkanaal verbreed. Toen werden de twee sifons niet verlengd, waardoor de afwatering op natuurlijke wijze/ onder vrij verval niet meer mogelijk was. Blijkbaar werd dit toen ook niet meer nodig gevonden.
- o Jarenlang ging dit goed;

Huidige situatie:

- o Eén voor één stoppen de grondwateronttrekkingen: de papierfabriek is gesloten (daarmee stopte een onttrekking van circa 8 miljoen m³ grondwater per jaar), drinkwateronttrekking gestopt en binnenkort sluit ook het zwembad en stopt ook die onttrekking;
- o Het peil van het Maas-Waalkanaal is 30 cm verhoogd;
- o De gemeente is druk bezig om Nijmegen West af te koppelen, waardoor hemelwater niet meer via het riool wordt afgevoerd, maar infiltreert;
- o Het klimaat verandert waardoor er in kortere tijd meer regen valt;
- o De invloed van al deze individuele wijzigingen op de grondwaterstand is gering, maar door het totaal van al deze wijzigingen verhoogt de grondwaterstand wel, wat verergerd wordt omdat de natuurlijke afwatering van vroeger niet meer mogelijk is;
- o Er ontstaat daardoor wateroverlast, met name in de natte jaren 2023 en 2024; kelders en souterrains lopen onder.

Terwijl volgens bewoners conform eerder lokaal beleid de grondwaterstand ruim twee meter onder maaiveld zou moeten liggen, heeft de gemeente inmiddels gesteld dat de landelijke grondwaternorm van 70 cm van toepassing is, pas wanneer de grondwaterstand daarboven komt, wordt gesproken van overlast en is de gemeente juridisch aan zet. Bewoners ervaren frustratie over de ontstane situatie en slapen hier heel slecht van. Zo sprak ik iemand die voor 30.000 euro haar souterrain tot een bepaald niveau waterdicht heeft laten maken vanwege de gestegen grondwaterstand. Als de grondwaterstand nu opnieuw verder stijgt, kan ze weer opnieuw beginnen. Verzekeringen keren niets uit.

In de gemeenteraad van Nijmegen is naar aanleiding van een motie van de Stadspartij Nijmegen besloten tot een onderzoek naar de wateroverlast in Nijmegen West en Hees, naar oorzaken, oplossingen en verantwoordelijken.

De AWP Rivierenland is benieuwd naar de visie van het waterschap Rivierenland als deskundige op dit gebied en heeft naar aanleiding van bovenstaande de volgende vragen ex artikel 4.5 reglement van orde algemeen bestuur aan het college:

1) Ontstane situatie:

- a. Erkent u dat de beschrijving van de ontstane situatie van bewoners hierboven in hoofdlijnen feitelijk juist is? Zo niet, wat klopt hieraan niet?
- b. Zijn metingen van de grondwaterstand in Hees beschikbaar? Onderschrijven die de ontstane situatie?
- c. Bij de beantwoording van mijn technische vragen over dit onderwerp (zie bijlage) noemde u dit *“een gebied waar geen oppervlaktewatersysteem is gelegen”* en waar het waterschap *“geen directe mogelijkheden [heeft] om via het oppervlaktewatersysteem de grondwaterstanden te beïnvloeden”*. Dit oppervlaktewatersysteem was er ooit wel. Heeft het waterschap destijds toestemming gegeven voor/ geadviseerd over de wijzigingen van het watersysteem, waaronder de dempingen?
- d. Heeft het waterschap destijds geadviseerd over het wel of niet verlengen van de sifons onder het kanaal voor de natuurlijke afwatering? Wat was dit advies?
- e. Wat zou met de kennis van nu het advies van het waterschap zijn geweest als de watergangen en sloten in Hees er nog waren en men ze nu zou willen dempen? En hetzelfde voor wat betreft het wel of niet verlengen van de sifons?

2) Huidige situatie:

- a. Het waterschap heeft een belang bij het afkoppelen van hemelwater van het riool omdat de zuivering daardoor minder verdund water ontvangt. Is grofweg aan te geven welke besparing in de exploitatie van de zuivering het waterschap heeft door het afkoppelen van de wijk Hees door de gemeente?
- b. Het is onduidelijk bij wie (provincie, waterschap, gemeente) bewoners kunnen aankloppen met hun problemen. Het zou ermee te maken kunnen hebben dat geen overheid de verantwoordelijkheid naar zich toe wil trekken in verband met de kosten die nodig zijn voor een oplossing. Hoe zit het college hierin? Wat vindt u belangrijker: dat bewoners worden geholpen, of dat de verantwoordelijke overheid hiervoor betaalt?
- c. Op welke wijze is het waterschap betrokken bij het onderzoek eind 2024/begin 2025 van Haskoning naar de grondwateroverlast waarin – in tegenstelling tot het antwoord op uw technische vragen – geconcludeerd wordt dat de oorzaken liggen in het stoppen van onttrekkingen, het veranderende klimaat én de peilverhoging van het Maas-Waalkanaal? Wat vindt u van deze conclusie?
- d. Op welke wijze wordt het waterschap betrokken bij het nieuwe onderzoek naar oorzaken en oplossingen in opdracht van de gemeente Nijmegen?

3) Toekomstige situatie:

- a. Voorstellen bewoners: wat vindt het waterschap in zijn rol als deskundige van de volgende mogelijke oplossingen die bewoners in het gesprek met mij aandroegen:
 - i. Bij het verder afkoppelen van Hees het hemelwater niet laten infiltreren, maar de buizen van het oude gemengde rioolstelsel handhaven als afwateringsysteem om het water in plaats daarvan af te voeren en weg te pompen naar Maas of Waal;
 - ii. In de wijk Lindenholt, aan de andere kant van het kanaal, wordt een tekort aan water ervaren om de watergangen en vijvers door te spoelen. Het overtollige water van Hees via een nieuwe sifon onder het kanaal door afvoeren naar Lindenholt om daarmee twee problemen in een keer aan te pakken;
 - iii. In Hees diepe, grote vijvers aanleggen, bijvoorbeeld als onderdeel van herinrichting van het park bij de Kometenstraat, om daar via drainage het grondwater naartoe af te voeren.
- b. Voorbeeld ander waterschap: In Delft kondigde DSM in 2009 aan te willen stoppen met een grote grondwateronttrekking die DSM sinds 1916 had. Het plotseling stoppen van de onttrekking had kunnen leiden tot abrupt stijgende ondiepe grondwaterstanden en waterdruk in de regio en het onregelmatig zwellen van de ondergrond (bodemstijging), met ongewenste effecten op gebouwen, constructies, waterkeringen en infrastructuur. Om plotseling stoppen te voorkomen is deze onttrekking toen overgenomen door de speciaal opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Beheer Grondwateronttrekking Delft-Noord, waarmee gemeente, waterschap en provincie de grondwateronttrekking overnamen. Hier pakten hier verschillende overheden gezamenlijk de verantwoordelijkheid om schade te voorkomen.
 - i. Zou het blijvend onttrekken van grondwater in Hees (technisch) ook een werkende oplossing kunnen zijn?
 - ii. Bent u bereid hierover het gesprek met andere overheden aan te gaan?
 - iii. Welke deel van de verantwoordelijk bent u daarbij bereid te pakken om tot een oplossing te komen voor deze bewoners?
 - iv. Of is een permanente oplossing in de vorm van herstel van het oude afvoerende oppervlaktewatersysteem doelmatiger?
 - v. En wie zou volgens u verantwoordelijk zijn voor dat herstel van het oude afvoerende oppervlaktewatersysteem?

Wij zien uw beantwoording met belangstelling tegemoet.

Guido van der Wedden
AWP Rivierenland

Bijlage: beantwoording technische vragen december 2025

From: Bestuursondersteuning-AB

Sent: woensdag 17 december 2025 11:19

To: Wedden, Guido van der <G.vander.Wedden@wsrl.nl>

Subject: RE: Technische vraag wateroverlast Nijmegen

Dag Guido,

Hieronder het antwoord op je vraag;

In het onderzoek dat gemeente Nijmegen door Haskoning heeft laten uitvoeren naar de grondwateroverlast in Nijmegen West is gebleken dat de belangrijkste oorzaak van de grondwateroverlast is gelegen in de [zeer hoge hoeveelheid neerslag](#) in eind 2023 en 2024. Daarnaast is uit dit onderzoek inderdaad gebleken dat de verhoging van het peil van het Maas Waal Kanaal tot een beperkte verhoging van de grondwaterstanden heeft geleid.

Rijkswaterstaat heeft in de periode tussen 2000 en 2013 het peil van het Maas Waal Kanaal in drie stappen verhoogd, met in totaal 30 cm. Dat is conform het Tracébesluit Zandmaas/Maasroute – Aanvulling I.

Om mogelijke negatieve effecten op de grondwaterstanden te compenseren, is parallel aan het kanaal, aan de westzijde ervan, drainage aangelegd. Deze is niet in beheer bij het waterschap. Het waterschap monitort niet of deze drainage effectief is. Voor zover ons bekend, is er geen drainage aangelegd aan de oostzijde van het Maas Waal Kanaal. Uit de analyses die destijds zijn gedaan is niet naar voren gekomen dat dit gebied wateroverlast zou kunnen ondervinden.

Ten westen van het kanaal, zijn in de wijk Dukenburg een aantal duikers verruimd. Dat is gedaan om te hoge oppervlaktewaterpeilen als gevolg van de peilopzet van het kanaal te voorkomen.

Het waterschap heeft destijds haar rol als waterdeskundige en als adviseur vervuld in de verandering van de grondwaterstanden, en haar rol als verantwoordelijke voor de oppervlaktewaterkwantiteit in het verlangen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.

Er zijn in de periode van circa 10 jaar tussen de verhoging van het kanaalpeil en het ontstaan van de grondwateroverlast in Nijmegen West vanaf eind 2023 geen klachten van grondwateroverlast bij het waterschap gemeld.

De grondwateroverlast in Nijmegen West vindt plaats onder aan de flank van de stuwwal van Nijmegen in een gebied waar geen oppervlaktewatersysteem is gelegen. In dit gebied is geen peilbesluit of streefpeilenplan van toepassing. Het waterschap heeft hier dus geen directe mogelijkheden om via het oppervlaktewatersysteem de grondwaterstanden te beïnvloeden.

Benedenstrooms van het gebied waarin zich grondwateroverlast heeft voorgedaan, ligt 1 primaire watergang welke in het streefpeilenplan Neerbosch Malden is opgenomen. Deze watergang is alleen in zeer natte omstandigheden watervoerend en draagt dan zorg voor de afvoer van het stedelijke watersysteem. Het waterschap voert wateroverschotten af met een gemaal op het Maas Waal Kanaal. Er hebben zich ook in het uitzonderlijke natte jaar 2023/2024 geen problemen voorgedaan met het beheersen van de oppervlaktewaterpeilen in dit lager gelegen benedenstrooms streefpeilgebied.

Bij problemen met grondwater in bebouwd gebied is gemeente het eerste aanspreekpunt op basis van de wettelijke grondwatertaak.

Het waterschap pakt haar rol als deskundige en denkt actief mee met (geo)hydrologische kennis, zoals bij diverse onderzoeken welke in opdracht van gemeente worden uitgevoerd door ingenieursbureaus en bewonersbijeenkomsten.

Het waterschap vervult haar rol als bevoegd gezag voor grondwateronttrekkingen (behoudens die onttrekkingen waarvoor provincie bevoegd gezag is te weten drinkwater en industriële onttrekkingen groter dan 150.000m3 per jaar).

Groeten,

Juul

Van: Wedden, Guido van der <G.vander.Wedden@wsrl.nl>

Verzonden: zaterdag 6 december 2025 16:57

Aan: Bestuursondersteuning-AB <Bestuursondersteuning-AB@wsrl.nl>

Onderwerp: Technische vraag wateroverlast Nijmegen

Goedenavond,

Nav het artikel [Wateroverlast in West: Hoe staat het ervoor?](#) heb ik een technische vraag:

Als een van de oorzaken van de wateroverlast in Nijmegen West wordt het peil in het Maas-Waalkanaal genoemd.

Ik heb ooit ergens gelezen dat Rijkswaterstaat bij de verhoging van het peil grondwateroverlast probeerde te voorkomen door drainage aan te leggen. Is dat inmiddels gebeurd en werkt dat? Welke rol pakt het waterschap als samen met het Rijk door de Waterwet aangewezen verantwoordelijke voor grond- en oppervlaktewaterbeheer in dit dossier?

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groeten,
Guido van der Wedden